

3 Emähukka
voittajakši

4 Karjalan
rahvahan iäni

5 Šyyttömästi
tuomitut

6 Ves'-heimon
valkiet unet

VARŠINAISKARJALAISIEN JOUKOŠŠA OLI KOULULAISIE KALEVALAŠTA, JYŠKYJÄRVEŠTÄ, PUATANEŠTA TA PETROSKOISTA. KUVA: MAIKKI SPITSINA

Toiveh tulovaisuuteh

Kielikilpailu: 6. šulakuuta Petroskoissa piettih Alovehienvälini koululaisien kielikilpailu.

MAIKKI SPITSINA

Tänä vuotena Alovehienvälini karjalan, vepšän ta šuomen kielien kilpailu piettih Opaštajien lisäkoulutuksen instituutissa.

Kirkkahana kevätpäivänä instituutit keräyty 87 koululaista ta heijän opaštajie Kalevalan, Kontupohjan, Karhumäjien, Aunuksen, Oneganrannan, Priäžän ta Suojärven piirilöistä, Koštamuksešta ta Petroskoista, Leningradin alovehen Podporožski-piiristä ta Piiteristä.

Kielikilpailun piätehtävänä on kiinnoštua koululaisie šuomen, karjalan ta vepšän kielien opaštumiseh.

Ennein kilpailuo koululaisie tervehti Opaštajien lisäkoulutuksen instituutin varajohtaja Olga Zv'agina:

– Omašta šanašta ta kielešstä alkau Kotimua. Konša mie niän teitä – toiveh tulovaisuuteh ei kuole. Meijän Kotimua jatkuu teijän voimin. Vet kuni eläy kieli, šini eläy ni kanša.

Virallisien avajaisien jälkeh opaštujat, jokahini omašša joukošša, esitetih kielitaitojah. Kilpailušša kačottih šitä, mitein lapšet maltetah paissa ta kirjuttua omalla kielellä, kuin hyvin hyö tiijetäh kieliopin, ymmärretähkö hyö karjalan-, šuomen- ta vepšänkielistä pakinia ta šuatetahko vaššata kyšymyksiš.

Varšinaiskarjalaisien jou-

košša oli 16 opaštujua Kalevalan, Jyškyjärven, Puatanen kouluista ta Petroskoin suomalais-ugrilaisesta koulušta. Kaikki ensimmäiset paikat šuatih kalevalalaiset lapšet, a heijän karjalan kielen opaštaja Niina Aleksejeva šai kiitoškirjaset voittajien valmistamisešta. Toisie muamonkielien opaštajie palkittih kunnivokirjoilla opaštujien hyvästä kielitaijošta.

Nellättä vuotta varšinaiskarjalua opaštujien joukošša oli nellä henkie. Voittajakši piäsi Kalevalan koulun opaštaja Son'a Amelina. Toisen paikan šai jyškyjärveläini Jana Podžunene. Kolmannella paikalla piäsi Puatanen koulun opaštaja An'a Kokkova.

Šeičcemettä vuotta opaštujien joukošša oli kuuši koululaista. Enšimmäisen paikan šai Kalevalan koulun opaštaja Marija Timonen. Toisella paikalla piäsi niise kalevalalaini Art'om Kirejev ta kolmannella – Puatanen koulun opaštaja Daša Leontjeva.

Yhekšättä vuotta opaštujien joukošša oli niise kuuši koululaista. Voittajakši piäsi Kalevalan koulun opaštaja Art'om Remšu. Toisen paikan šai An'a Leontjeva Puatanešta ta kolmannen suomalais-ugrilaisen koulun opaštaja Diana Nikitina.

Livvinkarjalaisien joukošša oli 19 koululaista. Enšimmäiset paikat šuatih nellättä vuotta opaštaja Vio-

la Košeleva Kotkatjärveštä, šeičcemettä vuotta opaštaja Darja Pavlova niise Kotkatjärveštä ta yhekšättä vuotta opaštaja Jelena Četčujeva Kuittisešta.

Kaikki voittajat šuatih Opaššusministerijön kunnivokirjat, mitalit ta lahjat. Niillä koululaisilla, kumpaset ei piäšty voittajiksi tänä vuotena, myönnettih sertifikaatit kielikilpailuh ošallistumisešta.

Tavan mukah enšimmäiset paikat šuanehet opaštujat lähetäh kešäloman aikana kešäleirillä Joensuuh.

Palkintoseremonijašša Oma Mua -lehen piätoimittaja Natalja Sinitskaja šano lapšilla:

– Elkyä ušokkua, konša

teilä šanotah, jotta karjalan kieli on perspektiivöin. Vet kaikin työ olettaki niitä ihmisie, kumpaset luujitah kieltä perspektiiviseksi ta kehitetäh šitä.

« **Kaikki enšimmäiset paikat šuatih kalevalalaiset lapšet, a heijän karjalan kielen opaštaja Niina Aleksejeva šai kiitoškirjasie voittajien valmistamisešta.**

Vain 10 päivyä!

Vienan Karjala -lehti
alennushinnalla!

Šulakuun 11.–21. päivinä Venäjän postissa pietäh **Tilujajan netäli**. Šinä kautena pošti tariččou alennukšie vuuvven 2013 toisen puoliskon lehtitilaukših.

Huomijo: Vienan Karjala -lehen indeksi Tilujajan netälin aikana on **B4593-7**.

Kiirehä poštih ta tilua Vienan Karjala -lehtie halvemmallahinnalla – vain 124,98 rupl'ua (147 rupl'ua)!

Lisäks!

Vienan Karjala -lehen toimituš ilmottau Tilua lehti ta šua lahja -aktijon.

Tilua lehti, työnnä taikka tuo kuitti lehen toimitukšeh, ošallissu arpajaisih ta šua lahja!

Koštamukšeh rakennetah biovoimalaitoš

TALOUS. Koštamuš ošallistuu uuteh ENPI Karelia CBC-ohjelman innovatijorojektih. Šen nimi on BIKOS.

Koštamukšessa ruvetah rakentamah kaašutukšeh peruštuvua biopolttolaitošta, kumpani käsittelöy lietettä ta tehokkahašti tuottau šähkö- ta lämpöenergijua kaupunkin jätevejen käsittelylaitokšeh yhteydessä.

Projektin piäpartn'orina on Kainuun liitto, partn'oriloina ošallissutah Koštamukšeh kaupunki, suomelaiset ta venäläiset firmat. Projekti alotti oman ruavon 17.01.2013 ta jatkuu 31.12.2014 šuaten. Ohjaušryhmän ta työryhmän ensimmäini kokouš oli pietty jo kevätkuussa. Suomelaiset asientuntijat tutuštuttih paikallisen jätevejen käsittelylaitokšeh rakennukših ta laitteh. Biopolttolaitošta ruvetah rakentamah suomelaisen teknologijan mukah ta Šuomešša luajituista ošista. Laittehet kovotah ta testatah Suomen puolella tänä vuotena. Šiitä, vuotena 2014, ne tuuvvah Koštamukšeh ta kovotah paikan piällä. Projektin puittehis järješetäh opetušta šekä Koštamukšeh, jotta Kemin, Belomorskin, Kalevalan, Louhen piirin asientuntijilla.

Tarkotukšena on, jotta uusi laitoš palvelis Koštamukšeh ympäristön parantamista, šentäh kun biolaitoš korvuu polttoöljyn käyttö, kuatopaikkojen tarveh vähenöy ta šamalla še vähentäy haitta-ainehien šitoutumista muah ta pohjaveteh.

Koštamukšeh biovoimalaitoš toimii pilottina ta esimerkkinä tämän tavoittehen eistämisessä.

MARIJA URBANOVIČ

KARJALAN PIÄMIEŠ ALEKSANDR HUDILAINEN (VAŠ.) KOŠTAMUKŠEH KARELSKI OKATIŠ -LAITOKŠELLA. KUVA OTETTU GOV.KARELIA.RU -NETTIŠIVUILTA.

Kritiikki auttau liikkuo etehpäin

Karjala: Vuuvven 2012 talouvellis-sosiaalisen kehitykšeh tulokšet näkyvih.

OLGA MELENTJEVA

"Karjalan hallituš on ilmoitan avoimušpolitiikan." – korošti KT:n piämieš Aleksandr Hudilainen 2. šulakuuta pietyššä KT:n hallitukšeh šuurešša issunnošša:

– Tahomma, jotta Karjalan eläjillä olis mahollisuš esittyä vallanpitäjillä heitä huoleššuttavie kyšymykšie ta vallat vuoroštah ymmärrettäis mimmošessa tilašša tašavalta on ta mitä pitäy ruatua.

Issunnošša käsiteltih vuuvven 2012 tulokšie ta šiih yhyttih tašavallan toimehpanovaltaelimiemien johtajat, Karjalan parlamentin kanšanetuštajat, piirien johtajat, yhteiskunnan etuštajat ta ihan tavalliset ihmiset.

KT:n piämiehen talouvellis-aseitahoitajanašimmäisen šijahisen Oleg Gromovin šanojen mukah viime vuotena tašavallan talouš oli kokeny aijän vaikeukšie.

Valtijon velan määrä on kašvan 22%. Täh tilanteheh huomattavašti vaikutti še, jotta viime vuuvvešta alkuan tašavallan šuu-

rin veronmaksaja Severstal-ryhmäh kuuluja Koštamukšeh Karelski okatiš -laitošt ei enyä makša veroja Karjalan byžzettih. Jo viime vuotena še aiheutti yli 2 miljardin rupl'an mänetykšie.

Karjalan perušalalla, meččäteollisuuvvešša oli šupissettu tuotantuo melkein joka šuunnašša. Šuurta huoleššusta toi vuuvven toisešša puoliskošša šyntynyt kriittini tilanneh Kontupohjan sellukombinaatissa. Kombinaatti oli šulkemisen vaarašša šuurien velkojen (noin 13 miljardie rupl'ua) takie. Nykyjäh laitokšeh toiminta on KT:n hallitukšeh valvonnašša ta vaikka kombinatin tuotanto on äijäläti šupistun še jatkau työtäh.

Hyvie tulokšie näky kai-vošteollisuuvvešša, kumpasen ošalla on 40% tašavallan teollisuustuotannošta, šekä rakennušalalla. Viime vuotena oli otettu käyttöh yli 195 tuhatta nelijometrie ašuntoja. Ašuntotuotannon kehitykšessä Karjala on Luoteišošašša toisella paikalla.

KT:n hallituš pitäy tärkeinä kehityšsuuntana investointipolitiikkua. Viime vuotena oli šuatu toteuttua

13 šuurta investointiprojektie, kumpasien yhtehini investointimäärä oli 32 miljardie rupl'ua. Näijen projektien mukah oli šuatu 1894 uutta työpaikkua.

Yli 70% byžzetin kuluista oli šuunnattu sosiaalialan ylläpitoh ta kehittämiseh. Modernisointiohjelmien mukah monien laitokšien ainehellig-tehnini pohja on šuatu huomattavašti parentua: šairaloih on šuatu oštua uušie laittehe ta nykyaikaista tehniikkua, kouluissa on luajittu remontit ta ošsettu koulubuššit. Onnako huolimatta šiitä amatillisen ruatajien puuteh on toistasekši ylen tärke propleema varšinki piirien pienissä kylissä ta posolkoissa.

Vuotena 2012 tašavallan päiväkotiloissa avattih 1234 uutta paikkua. Näin ollen šuatiš ošittain ratkaissa päiväkotipaikkojen puutehen propleeman. Karjalan työttömyšprosentti on viime vuotena lašken, kuitenki verraten Venäjän keškimiäräsih lukuih še on vielä yhä korkiella.

Issunnošša oli nošsettu äijän muitaki hyvin tärkeitä ta ajankohtasie teemo-

« **Yli 70% byžzetin kuluista oli šuunnattu sosiaalialan ylläpitoh ta kehittämiseh.**

ja, kuin esimerkiksi turismi-infrastruktuurin kehittämieni, tašavallan teijen kunto, tietehen kehityš, šivissykšeh tašo.

Aleksandr Hudilaisen mieleštäh hyvä kritiikki ta tilantehen realini arvoštelu on tärke. Yhteiskunnan ta vallan pitäy yhytyä voimat ta liikkuo etehpäin, ratkaštaen regionin propleemija.

2013 vuuvven peruštehtävien joukošša on nimenomah palkkojen noštamini byžzettialan ruatajilla, kunnallisvaalit. Tärkeimpie šuunnitelmie on kaašuverkošton levittämini Karjalašša, mi voit myöntehešesti vaikuttua tašavallan talouvellis-sosiaaliseh kehitykšeh. Kolmen vuuvven aikana on meininki vetyä kaašua Laatokanrannan ta Oneganrannan piirilöih.

Emähukka voittajaksi

Palkinto: XII Onežskaja maska -teatterikilpailun voittajat ilmotettih 27. kevätkuuta.

Kilpailuh ošallissuttih Kanšallisen, Draama-, Musiikki-, Ad LIBERUM- ta kukla-teatterit.

Näytelmie ta artistoja tultih arvoštelomah tunnetut teatterikriitikot Piiteristä, Jelena Gorfunkel', Jelena Markova ta Nadežda Taršis. Arvoštelijien joukkoh kuulu šamoin Karjalan kulttuuriministeri Jelena Bogdanova. Šanakši, iäneštäessä, Jelena Bogdanovalla oli kakši iäntä, toisilla arvoštelijilla oli yksin iäin.

Jelena Bogdanovan mielestä, tärke on še, jotta ihmiset toisešta kaupunkista tultih arvoštelomah meijän artistoja. Piiteriläiset kriitikot enneinki oli käyty Petroskoih kačcomah kaupunkin teatterija ta näyttelijöitä.

– Konša ajoma tänne junnalla, pakasima teatterien tilahtehešta Piiterissä. Meilä še ei ole kehuttava, šen vuokši vuotamma, jotta Petroskoissa tila on parempi, šano Nadežda Taršis.

Kilpailun voittajat šuatih rahapalkinnot. Šuurin palkinto, 50 tuhatta rupl'ua, annettih parahalla näytelmällä. Toisien nominatijien palkinnot oltih pienemät –40, 25, 15 ta 10 tuhatta rupl'ua.

Onežskaja maska -kilpailuša oli kaheksän nominatijuo. Paraš näytelmä -nominatijoša oli esitetty Kanšallisen teatterin Emähukka ta Kuninkaš Lear, Taitopaja-draamateatterin Granatirannerenkaš, Musiikkiteatterin Tuhkimuš ta Ad LIBERUM-teatterin Mamaša Kuraž ta hänen lapšet.

Paraš spektaklin ohjuaja -nominatijoša esiinnyttih

KOHTAUŠ EMÄHUKKA-NÄYTELMÄŠTÄ. KUVAŠŠA OLGA PORTRETOVA TA ŠANTERI KUIKKA.

Andrei Dežonov (Kanšallini teatteri), Aleksandr Leonov ta Olga Gaidamak (Kukla-teatteri), Sergei Stebel'uk, Andrei Pronin, Andrei Tupikov, Sergei Terentjev, Irina Novik, Aleksandr Leonov, Boris Tseitlin (Taitopaja), Sergei In'kov, Aleksandr Mustonen (Musiikkiteatteri), Snežana Saveljeva (Ad LIBERUM).

Paraš miešrooli -palkinnon nominanttien joukošša oltih Leonid Vladimirov ta Vačeslav Pol'akov (Kanšallini teatteri), Dmitri Maksimov (Taitopaja), Vladislav Timonen (Kukla-teatteri), Anatoli Skuratov (Musiikkiteatteri), Vladimir Veski (Ad LIBERUM).

PARAŠ NAISROOLI -PALKINNON ŠUAJA ELLI NÄRJÄ.

OLGA SMOTROVA

Paraš naisrooli -nominatijošša esiinnyttih Elli Närjä (Kanšallini teatteri), Natalja Mirošnik ta Viktorija Fedotova (Taitopaja), Jevgenija Gudkova (Musiikkiteatteri), Snežana Saveljeva (Ad LIBERUM).

Tällä kertua parahakši näytelmäksi oli nimitetty kakši näytelmä – Musiikkiteatterin Tuhkimuš ta Kanšallisen teatterin Emähukka. Zolotaja maska-kilpailuh, kumpani pietäh Moskovašša, lähtöy Tuhkimuš. Kulttuuriministeri Jelena Bogdanova on varma, jotta tämä näytelmä tuou voiton Petroskoilla.

Paraš näytelmä lapsilla -nominatijošša ei tullun voittajua, vaikka šiuh oli pyrkim kolme näytelmä Kuklateatterin Igrajem dujmovočku, Musiikkiteatterin Morozko ta Ad LIBERUMIN Snežnaja koroleva.

Parahakši ohjuajakši tuli Taotopaja-draamateatterin Granatovi braslet spektaklin ohjuajat Sergei Stebel'uk ta Andrei Pronin. Paraš mieš- ta naisrooli -nominatijoissa voitettih Kanšallisen teatterin näyttelijät Vjačeslav Pol'akov (Lekar' ponevole) ta Elli Närjä (Fröken Zyli v 3.0). Šamašša nominatijošša voitettih niise Ad LIBERUM-teatterin näyttelijä Snežana Saveljeva ta Taitopaja-teatterin artistia Dmitri Maksimov.

Kanšallisen teatterin näyttelijä Pavel Julku (Korol' Lir) ta Musiikkiteatterin artistia Andrei Blahovski Greminan (Jevgeni Onegin-oopperašša) voitettih šivurooli-nominatijošša.

Laulu kajahtau Petroskoin yllä

Kešätapahtuma: Kanšainväliset Laulujuhlat pietäh Petroskoissa 14.–16.6.2013.

OOPERAN ESITYŠ IRLANNIN VIERAILUN AIKANA 2008 VUOTENA.

TAT'ANA TORVINEN

Karjalaisen laulujuhlaperintehen perušta oli luotu jo 1800-luvun lopulla, šiitä lähtien on järješetty valtakunnallisie laulujuhlie, kumpaset oli kerätty yhteh šatoja laulukuoroja ja laulajie, šekä tuhanšie ihmisie. Esimerkiksi Sortavalašša oli pietty laulujuhlie vuosina 1896, 1906, 1926 ja 1935.

Uušie laulujuhlaperinteh käynnisty vuotena 2012 Sortavalan Laulujuhlista, Laatokankarjalaisten Liiton ta suomelaisien kar-

jalaisjärještöjen alottehešta, kumpaset yhteistyöššä Sortavalan kaupunkin ta piirin šekä Karjalan tašavallan kulttuuriministerijön kera järješettih tämän pruasniekan.

Petroskoin Laulujuhlien tavoittehena on laulujuhlaperintehen jatkumini, šäilyttämini ta kehittämini, laulukulttuurin popularisointi, laulajien ta kuorolaulun tašon kohottamini, lahjakkahien kuorojen ta laulajien eččimini ta tuke-

Tarkotukšena on kerä-

tä yhteh laulajat ta lauluošuvaiččijat ihmiset. Petroskoin Laulujuhlih yhtyy lukusie kuoroja ta lauluyhtyvehie eri puolilta Karjalua ta Suomie. Ohjelman aikana tulou esillä kaikilla avoimie kuorojen esitykšie ta konserttija šekä kanšainvälini seminaari Suomen ta Karjalan raja-alovehien kuorolaulun kehittämiseštä.

Petroskoin Laulujuhli- sa on meininki esityä karjalankielini koko perehen ooppera Eigu. Še kertou jalattomana šyntyvästä

kilpikonnatyštöštä ta šen šeikkailuista. Oopperan šuomenkielisen käsikirjutukšen on luatin Liperin Viinijärvellä eläjä, sivistamolaista Härköšien runonlaulajašukuo olija Paavo Joensalo. Šuomenkielini EIKU-ooppera oli esitetty vuotena 2007 Pohjois-Karjalan kiertuena. Karjalakši tämän oopperan on kiäntän valtimolaini karjalan kielien taitaja Paavo Harakka. Oopperan karjalankielini kantaesityš on šuunniteltu pityä 14. kešäkuuta KT:n Kanšallisešša teatterissa.

Karjalan rahvahan iäni

Kirjailija: 15. šulakuuta Jaakko Rugojev olis täyttän 95 vuotta.

Hiän šynty Vienan Karjalašša. Tätä alovehta ušeičči šanotah Kalevalan runojen muakši. Iče Jaakko Rugojev kirjutti, jotta äijän ankarie kokemukšie ta tuškua šattu hänen lapšuušajan ošalla. Jaakko-pojalla oli tavallisen muanviljelijän lapšen elämä, kaikkineh hommineh, vanhempien kera pelto- ta heinätyöt, meččälampiloilla kalaššus. Tuntien jälkeh hiän kävi šahuamašša ta pilkkomašša halkuo, kešällä lehmie paimentamašša.

Keškikoulun jälkeh Rugojev piäsi opaštumah Karjalan opaštajainstituutin kirjallisuuvven ošaštolla. Opaššukšen rinnalla hiän ruato toimittajana Punainen Karjala ta Neuvošto-Karjala -lehtilöissä.

KIRJUTUŠKIELEKŠI ŠUOMI

Jaakko Rugojevin kirjailijataival alko 1930-luvun alušša. Šyntysin karjalaini Jaakko valičči šuomen omakši kirjutuškielekši. Vuotena 1936 Kipinä-aikakaušleheššä oli julkaistu hänen šuomenkielini kertomuš ”Haluan kasvaa stahanovilaiseksi”. Ka še oli vašta alottelijan kirjailijan kokemušta. Jälešti hänen kuvaukšie, kertomukšie, runoja monešti julkaistih kuin Karjalan, šamoin ni Leningradin lehtilöissä, aikakaušlehtilöissä ta šuomenkielisissä kokoelmissa. Viimeseššä šovanielliseššä Punalipuša oli julkaistu Kevät-kertomuš, Rugojevin šanojen mukah še oli hänen ”enšimmäini šananarvoni luomuš”.

Jaakko Rugojev tallenti rahvahanrunoutta. Šiih hiän ”šai tartunnan” Karjalan opaštaja-instituutissa opaššukšen aikana. Instituutin jälkeh hiän ruato Uhtuon keškikoulušša šuomen kielen ta kirjallisuuvven opaštajana. Lapšien ta heijän vanhempien lähellä olo, karjalaisien elämä, tavat, oman kielen šointu kehotteti häntä šiiirtymäh kirjalliseh toimintah.

PROOSUA TA RUNOUTTA

Šotatoimien alotettuo Jaakko Rugojev kirjuttautu vapaaehtosekši hävittäjäpataljoonih ta myöhemmin Punapartisaani-joukkoh, kumpani toimi Vienan Karjalan miehityyillä alovehilla. Hänet oli kakši kertua huavotettu. Šovan aikana ki Rugojev välillä jatko kirjuttamista ta ruato Totuušlehen šotatoimittajana. Hänen enšimmäini kirja Košto

MISTÄ OIKIET ŠANAT LÖWÄN? MITEIN KARJALAN TUŠKIE KEVENNÄN?

ilmešty 1943 vuotena. Šiinä oli kertomukšie ta kuvaukšie partisaaniloista. Vuotena 1944 Jaakko oli hyväkšytty Kirjailijaliittoh. Enšin hiän kokeilou eri proosamuotoja, kiäntäy, ošallistuu Karjalan kirjailijaliiton toimintah, Punalippu-aikakaušlehen luomiseh.

Rahvahan elämälä omissetun eepisen runoelman kirjuttamisen hiän alotti 1949 vuotena. Tämä työ jatku kymmenen vuotena. Karjalainen tarina -nimisen runoelman aihiena oli rahvahan elämän, šen männyt ta nykyaika šekä tulovaisuus. Šen simbolini Raudan rouhijoita -oša oli julkaistu 1956 vuotena. A kolmen vuuvven piäštä näki päivänvalon runoelman toini oša Vaikeat vuodet. Koh-ta tämä dilogija oli julkaistu venäjäkši.

KIRJAILIJA, KIÄNTÄJÄ, KRIITIKKO

Myöhemmin Rugojev kirjutti kokoelmat Kalevalan mailla, Kuittijärven rannoilla, Miun karjalaiset juuret, romanit Ruokoranta, Majuri Vallin rykmentti ta muut. Viimeni Kivenä koskessa -runokokoelma oli julkaistu vuotena 2003 Karjalan kirjallisuuvven klas-sikot -šarjašša. Monet Ru-

JAAKKO ENITEN KUNNIVOITTI PROSTOITA RAHVÄŠTA, MUAN KYNTÄJIE, TEHTAHIEN RAUTAJIE, MEČČÄMIEHIE. KUVAT: MARKKU NIEMINEN

gojevin runot on kiännetty venäjän, ukrainan, liettuan, valkovenäjän, latvian ta eestin kielellä.

Rugojev on hyvin tunnettu kirjallisuuskriitikko. Eri lehtilöissä oli julkaistu hänenkymmenie kirjutukse karjalan kirjallisuuvvešta. Rugojevie tunnetah šamoin dramaturgina. Hiän oli kirjuttan dramam ”Marikosen tulet”, kumpani oli ašetettu vuotena 1947 Šuomen draamateatterin näyttämöllä.

Rugojev on šuomentan ”Sanoma Igorin sotajou-

kosta”, Vladimir Majakovskin, Nikolai Nekrasovin, Taras Ševčenkon runoja. Aktiivisešta toiminnasta Karjalan kirjallisuuvven kehitykšen alalla Jaakko Rugojev oli palkittu Työn Ruškien Lipun ta Kanšojen yštävöyön kunnivomerkkilöillä. Rugojevillä oli myönetty Venäjän kulttuurin anšiojittun ruataja- ta Karjalan tašavallan rahvahallini kirjailija -arvot.

RAHVAHAN OMATUNTO

Ne, ket hyvin tunnettih Jaak-

ko Rugojevie, korošsetah, jotta hiän oli oikein rehellini, oikeuvenmukani, hyväntahtoni ta vuativaini ihmini. Rugojevistä tuli legenda vielä elyässä. Jaakko oli hyvin huolissah oman rahvahan kohtalošta. Hiän rohkiešti ta innokkahašti pakasi ta kirjutti omissa teokšissa karjalaisien puolešta. Rugojevin kirjuttamistyön piätarkotukseksi oli näyttyä karjalaista šemmosena, kuin še on: tunnollisena, rehellisenä, ahkerana, valmehena ottamah vaštah elä-

« Jaakko Rugojevistä tuli legenda vielä elyässä.

mäniskuja.

Vuotena 2012 Petroskoissa näki päivänvalon Juri Djuževin kirja «Народный писатель Карелии Яакко Ругоев». Uuši kirja avuu lukijilla vähätuttuja šivuja kirjailijan elämästä. Še on täyvellini kuvauš karjalaisen kirjailijan elämästä ta luomistyöštä. Kirjašša on näytetty kirjailijan muotoutumistaival.

Juri D’uževin ieššä oli vaikie tehtävä. Hänen piti tutkie valtavan miären Kanšallisen arhiivan fondi-loissa šekä kirjailijan henkilökohtasissa arhiivoissa šäilynehie ainehistoja. Kirjan šivuilla Rugojev esittäyty ei niin kanšankirjailijana kuin ihmisenä, kumpasella on omie lujie ta heikkoja puolija. Kirjašša esitetyt kappalehet Rugojevin päiväkirjoista ta henkilökoh-tasista kirjasista annettah lukijalla mahollisuuvven šuaha enemmän tietuo tästä lahjakkahašta ihmiešstä.

NATALIJA ČIKINA

Šyyttömästi tuomitut

Ihmiskohtalot: Kanšallisuus oli tuomijon pääšyynä.

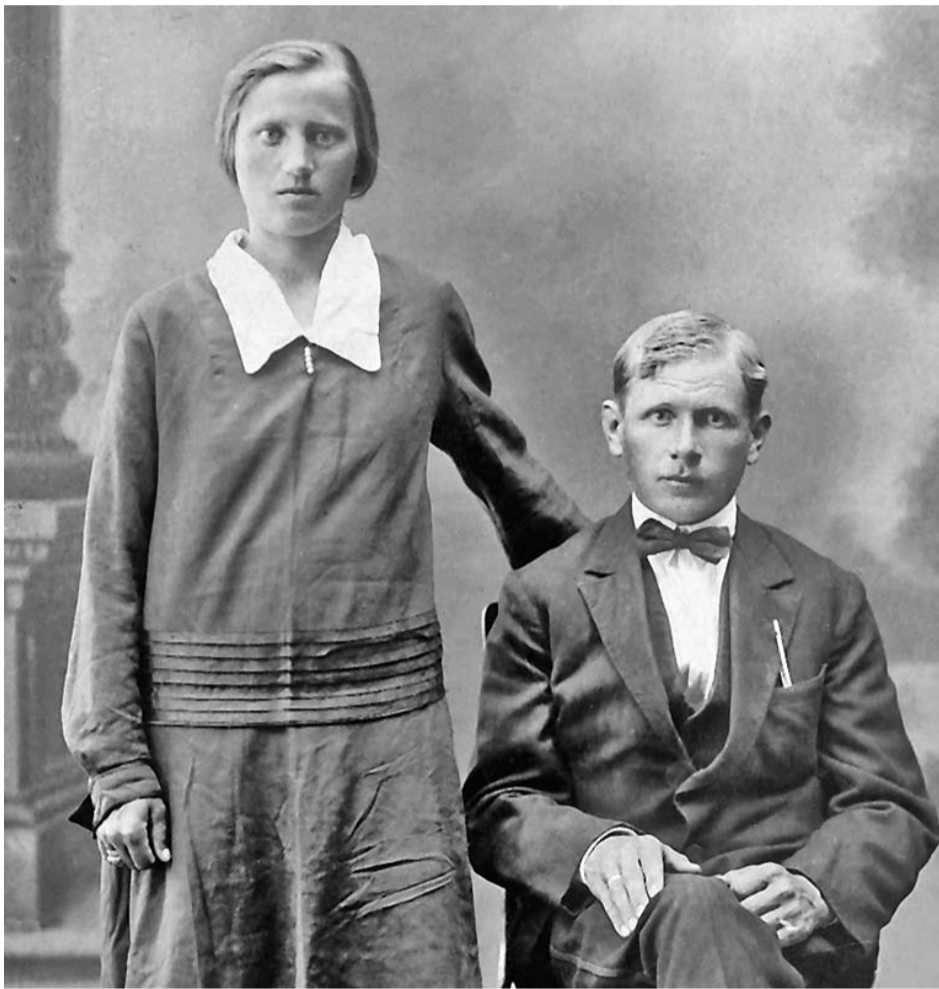
Muamoni rikeneh kerto miun pravoämmön Lidi- ja Porvalin muisselmie. Lidija Karlovna oli aikoinah ottan hoitoh ta kašvattan pieneštä šuahen miun ukon Viktor Kokin, šen jälkeh kun šen vanhemmat, Nikolai ta Roza Kokk, oli karkotettu. Tarkempie tietoja miun pravoukošta ta pravoämmöštä myö šaima vašta šilloin, kun tuli mahollisuus luatie kyšely Piiterin arhiivah.

Palautetut nimet -kirjan tietojen niukat rivit kerrotah, jotta "Kokk Nikolai Aleksandrovič šynty 1904, Leningradin alovehen, Kuivozovin piirin Termolovokyläššä, šuomalaini, lukutaitoni, puoluveh kuulumaton, ruato meččäpunktilla. Vankittu 1. heinäkuuta 1938 vuotena. Tuomijo: 10 vuotta vankileirijä. Kokk Roza Karlovna šynty 1908, šuomalaini. Elinapaikka: Muurmannin aloveh, Kiiron piiri. Vuotena 1940 kanšallisuusmerkin mukah tuomittu vankileirih." Lidijan kertomukšien mukah Roza ta Nikolai kuoltih vankileirissä.

Miun ukon, Nikolai Kokkin vanhemmat oli vankittu kanšallisuuvven takie. Kolmevuotisen Nikolai jäi orvoksi ta hänet otti hoitoh täti Lidija Karlovna Porval'. Lidija kerto, jotta heijän piti jättyä kaiken omaisuuvven: talon, kotisiivat.

Šilloin kaikki rahvahan vihollisien lapset toimitetih lapšienkotiloih Kiiron alovehella. Nikolai niisi työnnettih šinne. Kiiron alovehella oli šierretty Inkeristä äijän muitaki šuomalaisia. Lidija Karlovna piäsi ruatamah keittäjäkš šamah lapšienkotih, missä oli Nikolai.

Lidija oikein varasi pojan puolešta ta poltti kaikki paperit. Lapšienkojissa oli äijän lapšie, kumpaset ei mitänä tiijetty omista vanhemmista. Näijen lapšien pääšyynä oli vain še, jotta hyö oltih toista kanšallisuutta. Liida-ämmö kerto, jotta aina oli kova nälkä. Jotta lapšet ei kipevyttäis ta šuatais hoti pikkuni vitamiinija, lapšienkojin ruatajat yheššä kašvattien kera kevyällä riivittih čiihahaista ta koivun lehtijä. Keittäjät lisättih heinyä keittoloih ta paissokših.

ROZA TA NIKOLAI KOKK.

Vašta vuotena 1955 Liida-ämmö muijen karkotettujen šuomalaisien joukošša piäsi Petroskoih. Petroskoissa Liida ta Nikolai šuatih pienen huonehen parakissa Šuolušmäjen ošašša. Šiinä parakissa eli monta šuomelaista perehtä. Kaikin oltih ahkerat ta tunnolliset. Perehissä paistih šuomen kielellä. Miun muamo hyvin muistau, kun meijän koissa keräyty äijän ukon heimolaisie. Tauno Palonen, Matvei Porval', Eino Palonen rikeneh muisseltih entisie aikoja ta nuoruutta, kuitenkin hyö aina paistih puoli-ianeh, jotta lapšet ei kuultais šemmosie šanoja kuin nälkä, šurma, ammunta, leiri.

Šiitä kaikešta miula keroto muamo. Vaikie on käsitettyä ta ymmärtyä, mintäh niin äijän šyyttömie ihmisie jouvuttih käršimäh, mintäh nuorie ta lapšie oli tuomittu vankimiseh yksistäh šiitä, jotta ne oltih toista kanšallisuutta. Mintäh näiltä nerokkahil- ta, ahkerilta ihmisiltä otetih mahollisuus elyä omalla mualla, šillä mualla, missä hyö oli šynnytty.

Tätä kauhieta istorijan- šivuo ei šua košana toistuvan. Nuoren šukupolven pi-

LIDIJA PORVAL'VIKTORIN KERA.

täy aina muistua, kuin tärkietä on kunnivoittua toini toistah kanšallisuuvvešta riippumatta.

Miun ukko kuoli yli kymmenen vuotta takaperin. Hiän oli oikein hyväntah-

toni ta oikeuvenmukani ihmini ta aina uško hyväh. Muisto häneštä eläy meijän pereheššä.

ELIZA TEREŠKOVIČ

Kino kertou šuuren šovan soltatoista

VOITONPÄIVÄKŠI. Kinoklubin ensimmäini tapuamini piettih Petroskoissa 3. šulakuuta.

Šuuren voiton 70-vuotispäivän merkeissä Premjerkulttuurikeškuš ta Karjalan Tašavallan kanšallini musejo valmisettih uuvven nuorisolla tarkotetun projektin.

Šulakuušša alotti toiminnan Ihmini šovašša -kinoklubi. Tämä projekti on šuunniteltu 2013–2015 vuosien ajakš. Projektin kehittäjät pantih tehtäväkšeh kertuo nuorilla tavallisien saltatojen kohtaloista ta šiitä hinnašta, kumpasen kanša oli joutun makšamah oman muan vapauvešta ta ienäisyyveštä. Kinoklubin tapuamie ruvetah järještämäh šiännöllisešti kerran kuukauvešša ta nihi kučutah korkiekoulujen, keškitašon opistojen ta koulujen opaštujie. Kinoklubin vetäjänä on istorijallisien tietojen kandidaatti, KT:n Kanšallisen musejon johtaja Mihail Goldenberg. Projektin aikana esitetäh neuvoštoliittolaisen kinotaitehen klassillise elokuvie. Kaččojat voijah tutuštuo ainutluatuseh Karjalan rintamašta kertovah kinohroniikkih šekä Neuvošto-Karjalan – uutiskuvan lähetykših. Niissä on kerrottu merkittävistä tapah- tumista ta nimenomah partisaanien paraati Leninin aukijolla, Ikuni tuli -memorialin avajaiset Petroskoissa, veteraanien muisselmie.

» KIRJASIE TOIMITUKŠEH

Niin kuin oli jo kirjutettu leheššä, 24. kevätkuuta Louhen piirin Piäjärveššä oli piettu karjalaini pruasniekka. Piäjärven karjalaisien šeuran ta kulttuuritalon puolešta tahon kiittyyä ošallistujie – esittäjie Piäjärven, Sohjanankošen, Kiestinkin kylistä.

Kaččojie ylen miellytti Sohjanankošen laulu- joukon esityš puhtahalla karjalan kielellä. Zinaida Ust'ugova yllätti kaikkie, kun luki ulkuo Raisa Remšujevan karjalan kielellä kiäntämän Kalevalaeepossan šeiččemennen runon. Kuusamošta tuliehen Martti Määttälänki kantelehenšoitto toi Kalevalan tunnelman, šamoin kuin ni Kiestinkin naisien esityš.

Erittäin šuuret passipot Valentina Saburovalla ta Kataja-teatteristudijan neitosilla ta komealla brihal- la kaunehešta näytelmästä.

Šanomma vielä šuuremmat passipot niillä, kenen apu autto meilä korvata kumatat ta ruuvvan artistoilla ta vierahilla. Ne oltih yrittäjä Louhešta Juri Ignatjev (Tehnostroi-yrityš), Ape Nieminen (Kesseli-yhtijö). Vielä himottais kiittyyä Kuusamo-Vienäšeuran ihmisie lahjoista arpajaisih.

Vähäsen hermošuttau vain še, kun Louhen piirin bydžetistä ei löytyn varoja karjalan kulttuurin kannattamieš tämmösenä merkitykšellisenä vuotena.

Huolimatta šiitä pruasniekka onnistu! Toivomma kaikilla tervehyttä, lykkö ta voimua karjalan kielen ta kulttuurin šäilyttämieššä.

ANNI VLASOVA

» HUOMIJO!

V nature -kilpailu

KT:n Kanšallini musejo ta Kanšallisuuspolitiikan ministerijö on ilmoitettu II tašavallan valokuvien ta videofilmien V nature -kilpailun.

Kilpailu on šuunnattu kylänelämän, muatalou- ven, perinteellisien elämäntapojen šekä karjalan ta vepšan kielen popularisointih.

Kilpailuh otetah vaštah valokuvie, valokuvašarjie ta videoita, kumpaset kuvatah omakotaloutta, kylänelämyä, elinkeinoja kommentien kera karjalan, vepšan tai venäjän kielellä.

Kilpailušša on viisi nominatijuo: Kanšallisen kalaššukšen erikoisuuvvet, Kanšallisen mečššyksen erikoisuuvvet, Kanšallisen keittäjien erikoisuuvvet, Kotielukat, Utrašta.

Ainehista otetah vaštah 10. kešäkuuta 2013 šuate adressilla: 185035, Karjala, Petroskoi, Leni- ninakijö 1, merkillä V nature -kilpailuh tahikka šähkopoštih kautta: konkurs-ynature@yandex.ru. Ainehitojen lähettäjäjä pitävä merkitä missä nomi- naatijossa työntämät valokuvat ta videot esiinnyttäh.

Kilpailutulokset ilmoitetah 29. kešäkuuta Kanšallisešša musejošša.

Vapua-aika

» RAHVAHAN VIISAHUŠ

Mimmoni šuaja, šemmoset i šualehet.
(Karjalaini šananlašku)

» ANONSSI

KAUPUNKIN NÄYTTELYŠALI. HELSINKI, ŠUVAIČEN ŠILMA!

3.04. ALKUAN Petroskoin valokuva-akatemijan jäsenien töijen näyttely.
TOINIARKI-PYHÄPÄIVÄ
12.00-19.00

→ Adressi: Lenininkatu, 26
→ Telefoni: 78-16-50

KIŽIN NÄYTTELYŠALI. KARJALAN KANŠANOMANI VENEHRAKENNUŠ.

14.04. ŠUATEN Venehkuletukšen istorijašta kertovašša näyttelyššä esinehie Kižin musejon, Karjalan Kanšallisen musejon ta Pol'arni Odissei -musejon kokoelmista.
ENŠIARKI-PYHÄPÄIVÄ
10.00-18.00

→ Adressi: Kirovin aukijo, 10a
→ Telefoni: 78-35-43

KANŠALLISIEN KULTTUURIEN KEŠKUŠ. 20 VUOTTA.

20.04. ŠUATEN Ukrainalaisen Kalina-kulttuurišeuran 20-vuotispäivällä omissettu näyttely. Esillä šeuran istorijašta kertovua ainehistuo ta ukrainalaisie käsitöitä.
ENŠIARKI-PYHÄPÄIVÄ
10.00-17.00

→ Adressi: Leniniaukijo 2
→ Telefoni: 78-20-48

KIŽIN NÄYTTELYKEŠKUŠ. ONEGANNIEMEN KIRIK-KÖÄRHITEKTUURI.

21.04. ŠUATEN Esillä Erkki Pellikan ta Jussi Puustisen (Kuopio) valokuvia šekä Lars Pettersonin vanhoja valokuvia Kižin musejon kokoelmista.
ENŠIARKI-PYHÄPÄIVÄ
10.00-18.00

→ Adressi: Fedosovankatu, 19
→ Telefoni: 77-51-16

KARJALAN TAITEHMUSEJO. KAKŠI MONOLOGIJUA POHJOLAŠTA.

28.04. ŠUATEN Margarita Perm'akovan (Petroskoi) ta Olga Juntusen (Petroskoi) mualaukšien ta piirroksien näyttely.
TOINIARKI-PYHÄPÄIVÄ
10.00-18.00

→ Adressi: Karl Marxin katu, 8
→ Telefoni: 78-37-13

KOHTAUŠ VAUKTAD UNED -NÄYTELMÄŠTÄ. NÄYTTELIJÄT ANDREI GORŠKOV TA GALINA BABUROVA. KUVA: NIKOLAI ABRAMOV

Ves'-heimon valkiet unet

Kun šanottaneh, jotta vepšänkielise näytelmie ei ole olomašša, niin še on valeh. Totta šanuon vielä ei niin ammuin niitä ei ollun vovsekana, paičči kouluteatterien esitykšie tahikka toičči Kantele-yhtyveh esittäy Vepsän vezad -musiikkiohjelman tai laulau omissa konsertiloissa Freddie Mercury tunnetun We are the Champions -laulun vepšän kielellä.

Onnako kevätkuun loppušša Kanšallisen teatterin pienellä näyttämöllä oli pietty epätavallini teatteriesityš, Vauktad uned -monospektaklin enšilä. Näytelmä on ohjattu vepšäläisien kirjuttajien ru-

nojen pohjalla. Še on Kanšallisen teatterin enšimäini vepšänkielini esityš.

Vepšäläisen neiččyön roolissa oli nuori näyttelijä Galina Baburova. Galina on Karjalan kanšalliskielisen radijotoimituksen entini ruataja. Nyt Galina ruatau KT:n Kanšallisešša musejošša.

Yli kymmemen vuotta Galina harjoittelou Montes-teatteristudijošša, kumpani on Karjalan parahie haraštajateatteriryhmie. Tuannoin teatteristudija juhli 35 vuotta. Nuorella näyttelijällä še on debytti suurella lavalla. Vauktad uned -näytelmän ohjuajana on KT:n anšijoitunut kulttuuriruata-

ja ta Montes -studijan joh-taja Lidija Tolstova.

Valkieves'-näinkuuttih vepšäläisheimoja, kumpaset elettih nykysen Venäjän Luoteisošan šuurella alovehella. Näytelmäššä kuuluu runoja vepšäläisen muan kaunehuošta. Niissä tuntuu valtava šuru jätetyistä kotitaloista ta tuhotuista kylistä, kumpasien nimet on jätty vain paikannimistökarttoih ta vanhempien polvien muistoh.

Näytelmän toisena artistana oli Kanšallisen teatterin näyttelijä Andrei Gorškov. Hiän on Aunukšen livviläini, kumpani pakajau karjalakši ta vielä i kirjutau ta lukou rap-musiikkie

karjalan kielellä. Andrei on ainut karjalankielini rap-laulaja muajilmašša. Hänen šalanimi on rap-laulaja Ondrei.

Näytelmäššä oli esitetty Alevtina Andrejevan, Mihail Bašninin, Nina Zaitsevan ta Nikolai Abramovin vepšäläisie runoja.

Musiikki, vepšäläini pakina, šopiva valotuš, vepšäläisien kotitalouven vehkehet, viime vuosišuan alun arhiivavideot, kaikki tämä herätti šuurta kiinnoššušta äšen niissä kaččojissa, kumpaset ei malteta vepšän kieltä.

ALEKSEI ROMANOV

Netälän päivä	Petroskoi		Kemi		Kalevala		Koštamuš		Louhi		Mujejärvi	
	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ
NE 11/04	☁ -6	☀ +3	☾ -5	☁ +3	☁ -8	☁ +2	☾ -9	☁ +1	☁ -9	☀ +5	☁ -8	☁ +5
PI 12/04	☁ -2	☀ +5	☾ -5	☁ +2	☁ -6	☁ +2	☾ -7	☁ +1	☁ -8	☀ +6	☁ -7	☁ +5
SU 13/04	☁ -1	☀ +6	☾ +1	☁ +3	☁ 0	☁ +3	☾ 0	☁ +3	☁ -2	☀ +5	☁ -1	☁ +5
PY 14/04	☁ 0	☀ +5	☾ +2	☁ +3	☁ +1	☁ +3	☾ +1	☁ +3	☁ -5	☀ +5	☁ -4	☁ +5
EN 15/04	☁ +1	☀ +4	☾ +2	☁ +2	☁ +1	☁ +1	☾ 0	☁ +1	☁ -5	☀ +5	☁ -5	☁ +5
TO 16/04	☁ +2	☀ +5	☾ +2	☁ +2	☁ +2	☁ +1	☾ +2	☁ +2	☁ -5	☀ +5	☁ -5	☁ +6
SE 17/04	☁ 0	☀ +4	☾ +2	☁ +2	☁ 0	☁ +1	☾ 0	☁ +1	☁ -4	☀ +6	☁ -4	☁ +6

» ANEKDOTTI

- Alo, armahani! Mänemmäkö yhteh?
- Jottako šie tosieh?
- No tietyšti.
- Pitäy miettie kunnolla.
Šoita viijen minuutin piäštä.

YHTEISKUNTAPOLIITTINI LEHTI, KUMPA
ILMESTYY KARJALAN KIELEN VIENANKARJALAN
MURTEHELLE

Vienan Karjala

Karjalan rahvahan lehti on perušsettu 28. talvikuuta 1999.
Lehen on rekisteröiny Venäjän Federatijon Kirjapainoalan komittietta, rekisterinumeru «3»-0186

PERUŠTAJAT :
Karjalan tašavallan lakijenhväkšymiskokouš,
Karjalan tašavallan hallituš,
Karjalan Rahvahan Liitto,
Valtijollini unitaarini laitoš "Periodika"-kuštantamo

Piätoimittaja Olga MELENTJEVA

TOIMITUKŠEN OŠOITEH :
Titovinkatu 3, 185035 Petroskoi, Karjalan tašavalta
Tel: (8 142) 78 29 32; faksi: (8 142) 78 36 29
e-mail: vienankarjala@mail.ru; vienan@sampo.ru
<http://vienan.rkperiodika.ru>

Julkaisija:
Valtijollini unitaarini laitoš
«Periodika»-kuštantamo

Painettu Verso-kirjapainošša:
185031, Petroskoi, Varkaukšen rantakatu, 1a

№ 7 (359) 10.04.2013
Allakirjutettu painettavakši 09.04.2013
klo 12.00

***
→ Indeksi 84593
→ Painoš 700
→ Tilauš 294
→ Hinta 10.00 rpl

Jännittävie šarjafilmiin juonija

Nuoriso: Kinomuajilman uutuuksie.

KSENIJA VERETENNIKOVA

Vapuana aikana ušeičči šyntyy kyšymyš, mimmosie filmijä vois kaččuo, mi filmi on mukavampi ta mimmosie uutuuksie on elokuvamuajilmašša? Paičči filmijä nykyaikana on hyvin šuosittuja moniošaset elokuvat ta šarjafilmit. Näitä šarjafilmiä on äijän ta jokahini voit löytyä oman mavun mukah. Mistä kerrotah nykyaikaset šarjafilmit ta mitein ne šuatih noin suurta mäneššyštä.

Tunnetun Hämärät (The Twilight Saga) -saagan jälkeh, missä piähahmoina oltih vampyyrit, amerikkalaisessa televisijošša ilmešty Vampyyrin päiväkirja (The Vampire Diaries) šarjafilmi.

Vampyyrin päiväkirja -šarjafilmin pohjana on amerikkalaisen Lisa Jane Smith kirjuttajan šamannimini kirja, mih kuuluu monta ošua. Šarjafilmin tyyli on mystiikka. Filmi kertou tavallisen Jelena-tytön elämäštä, kumpani tutuštuu kahen veikko-vampyyrin kera. Molommat veikot tykätäh Jelenua ta tytön pityä valita yhen. Rakkahušlinjan kera nuorilla ihmisillä on äijän šeikkailuja ta vuarallisuuksie. Heijän pitäy puolistua omie yštävie toisista vampyyrioloista. Tätä šarjafilmiä, šamoin kuin ni monie muita ulkomuajilmašša ei näytetä Venäjän televisijošša, šitä kačotah netin kautti. Vampyyrin päiväkirja -šarjafilmillä on tosi äi-

EI VOINUN ARVATA ETUKÄTEH, MIMMONI LOPPU TULOJUORUAKKA-ŠARJAFILMISSÄ.

jän fanija ta kiinnoššuš šiih vain kašvau. Nuoret ihmiset perušsetah faniryhmie nettissä, leikitäh forumissa kirjajan tai šarjafilmin mukah, piirrušsetah erilaisie kuvie ta kerätäh kaikenmoisie materialija šen näyttelijöistä. Jelenaštä, Damon ta Ste-

« *Istorijašta kiinnoštunehilla varmašti tulis mieleh mukah Valtaistumien kisa (Game of Thrones) -šarjaelokuva. Šen pohjana on George R.R. Martin kirjuttajan Tulen ta Jiän laulu -romaani.*

fan veikoista on tultu nuorison šankarit.

Mystiikan teemua jatkou Yliuonnollisuus (Supernatural) -šarjafilmi. Še kertou kahešta Sam ta Dean veikošta, kumpaset pyvyšsetäh ta mečäšsetäh yliuonnollisie voimie. Hyömatkušsetah Amerikan yhyšvalloissa omalla autolla. Veikot ečitäh ta tutkitah pahoista voimista kertovie legendoja ta folkloorie.

DAENERYS-TYTTÖ ON ŠEİČČEMEN LINNOJEN PRINSESSA.

Demonit, vampyyrit, noijat ollah veikkojen vihollisie. Šarjafilmin enši-ilta oli šyyskuušša 2005 vuotena, onnako vesselä Dean ta čuipottelija Sam ollah nykyjäkki fanien lempihahmoina.

Vuotena 2011 ilmešty nuorisolla tarkotettu Hukanpentu (Teen Wolf) -šarjafilmi, kumpani tuli niin šanottu "kešäfilmiksi", šitä näytetäh vain kešan aikana ta šen vuokši monet nuorukaiset niin vuotetah kešä-lomua. Šiinä 16-vuotini poika Skott eryähänä päivänä ekšy meččäh ta häntä puri šuuri elukka,

kumpani oli hukan näköni. Pureman takie poika tuli hukanpennukši.

Istorijašta kiinnoštunehilla varmašti tulis mieleh mukah Valtaistumien kisa (Game of Thrones) -šarjaelokuva. Šen pohjana on George R.R. Martin kirjuttajan Tulen ta Jiän laulu -romaani. Poliittisie intrigiija, šivillišotie, Šeiččemen linnojen kohtalo, tunnetujen perehien taisteluoja, kaune hieistorillisie pukuja, kaupunkija. Šarjafilmi antou kaččojilla mahollisuuvven olla toisešša muajilmašša, missä uhreuš ta kunnivo ollah enšimmäisellä paikalla.

Nuorien ihmisen elämä, heijän propleemit, vaikiet šuhtehtet toisien ihmisen kera tai vaikeukšet koulušša, enšimmäini rakkahuš – nämä teemat on nošettu Misfits tai Fysiikka ta Kemia (Física O Química), Yhen puun kumpu (One Tree Hill), Yksinäiset šyväimet (The O.C.) šarjafilmioloissa. Šemmosien filmien joukošša šuurta mäneššyštä šai Juoruakka (Gossip girl). Šen juoni oli oikein epätavallini, joka šarjašša kaččojie vuotiti äijän mukavie yllätyksie. Ei voinun arvata etukäteh, mimmoni loppu tulou.

Näistä šarjafilmioloista voipi kertou äijän, jokahisešša on mitänih uutua ta mukavua. Ušeičči ne pannah ihmettelömäh, mistä filmien ohjuajat šuahah niin rikašta mielikuviuštä.

« *Mistä kerrotah nykyaikaset šarjafilmit ta mitein ne šuatih noin šuurta mäneššyštä.*

DEAN TA SAM VEIKOT OLLAH FANIEH LEMPIHAHMOINA.

Tortilla-ämmön viisahukse

Terveh, lapset!

Tällä netälillä, yheššä Tailandin eläjien kera, myö voimma juhlie Uutta vuotta! Tailandissa, perinteellisen Uuvven vuuvven lisäksi, juhlih ni kansallista Songkran-pruasniekkua. Juhla keštäy kolme päivyä: 13.–15. šulakuuta.

Paikalliset eläjät šanotah pruasniekkua "Wan Songkran", mi tarkottau šiirtämistä yheštä paikašta toiseh. Tailandilaini kalenteri šisältäy 12 ošua, joka-hini on omissettu eri eläimellä, kumpani antau vuuvvella omie luonnonpiirtehe.

Juhlapäivänä aikuhišet ta lapšetki tullah pihalla vesišankojen ta vesipistoolien kera. Šanoen: "Sawas-dee pi mai!" ("Onnittelemma Uuvvella vuuvvella!") hyö kuatah vettä joka ihmisen piällä ta mualatah toini toista talkilla. Vesi on elävän luonnon simvoli ta tuou onnie jokahisella, ketä kaššettih!

» OLETKO KUULLUN?

Muajilma kolmella noršulla

"Mistä še Muajilma ilmešty ta mitein še rippuu, ei lankie?" kyšyttih toini toiselta muinonet ihmiset. Heilä oli kekšitty šiih erimoisie vaštaukse.

INTIJALAISET

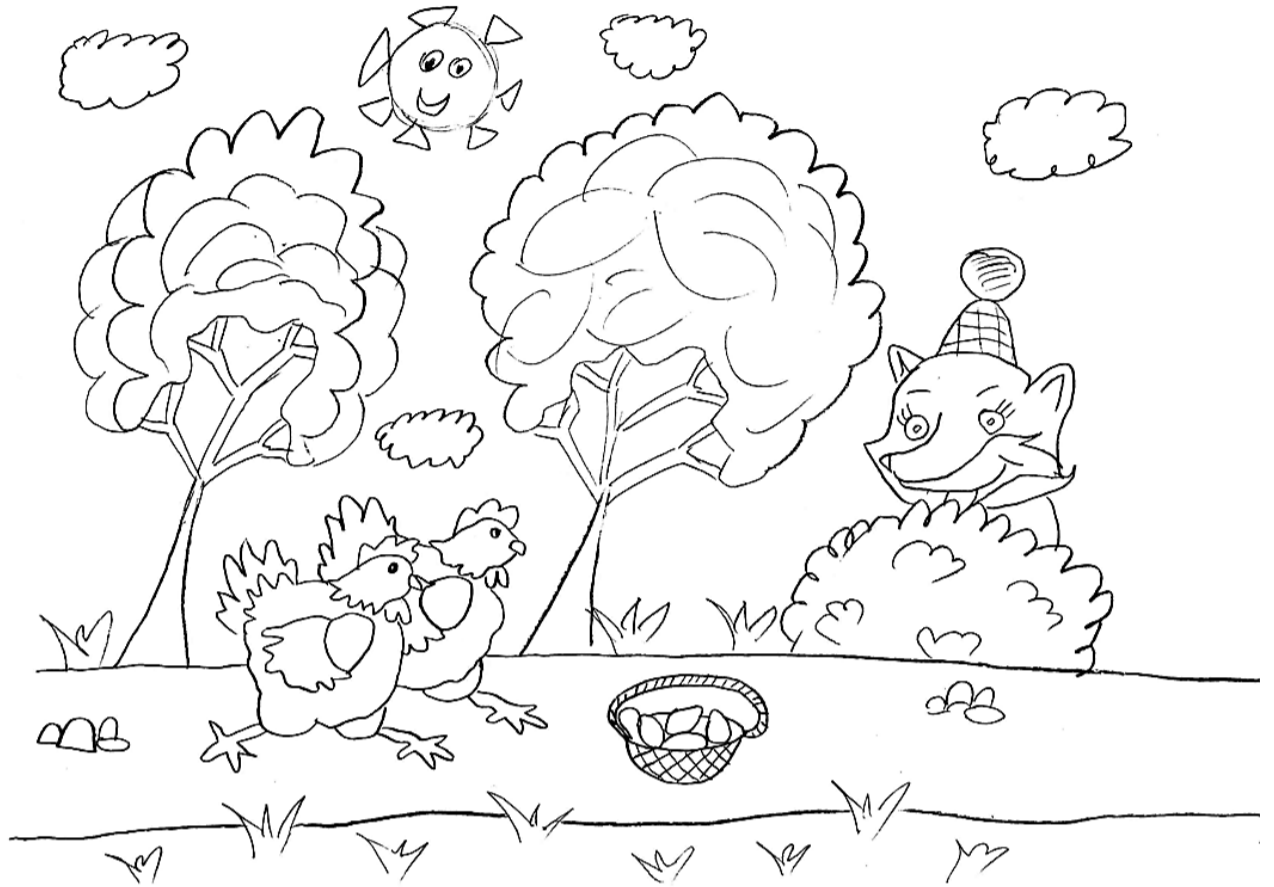
Muinosien intijalaisien mieleštä, alušta ei ollun mitänä, yksi šuuri valtameri. Šiitä valtamerēštä äkkie šynty tuli. Vejet lämmitih ta šynty Kultani Muna. Koko vuuvven še ui valtamerēššä. Šiitä munašta ilmešty Brahma-jumala. Hiän še loi taivahan, Muajilman ta ihmiset. Intijalaiset ajateltih, jotta Muajilma on aivan lačakka ta kolme noršuo pijelläh šit. A noršut šeisotah oikein šuuren kilpikongan piällä.

JEGIPTILAISET

Muinaset jegiptiläiset ušottih, jotta taivahankanši on nellän korkien vuaran varašša. Vuarat ollah missä lienöy muajilman laijašša. Jegipti oli muajilman kešellä. Päiväni, kuutamoa ta tähet on riputettu taivahalla, niin kun kuvat šeinällä. Muinoseššä Itäššä ajateltih, jotta Muajilma on šuuren linnun muotoni.

SLAV'ANIT

Svarogi-jumala loi Muajilman. Ka še upposi valtamereh. Svarogi pyritti šoršan ečcie Muajilma. Šorša čukelti ta toi šen. Svarogi tuaš pani Muajilman valtamereh. A jotta še tuaš ei uppuois, pani šuuren kiärmehen pitelömäh šit. Konša kiärmehen pyöriy, Muajilma niise kiäntty. Toiset slav'anit ajateltih, jotta lačakka Muajilma pisyy kolmella valahalla, mit uijah valtamerēššä. Taivaš on kova. Valtameren pohja šeisou rautapylvähällä. A pylväš šeisou šammumattoman tulen piällä.

PIIRUŠTI: LIZA SPITSINA

Repo ta kanat

» ITALIJALAINI STARINA

Kaikilla kyläläisillä oli jo ammuin tuttu Aleksa-repo – kanojen varaštaja. Yhtenä yönä repo näki, jotta talon koirat muata kuoršatah, šentäh kun hyvin vaivuttih päivän aikana. Aleksa yritti piäššä kanalah.

Talon pihašša tuntu vereksen šupin tuokšu. Še oli niin makie! Ka kenkänä ei tarinnun repo-raisalla šit maissella! Aleksa mielelläh šois kuumua liha-keittuo. Repo oli niin näläššä, jotta šen marašša kuulu kurina.

Repo tuli kanalan luo ta meinasi avata oven, ka še oli pantu kiini. Kanat muattih, eikä vuotettu vierahie, ta vielä šemmosie, kuin Aleksa.

Repo šiänty, juoksi ympärä kanalua – eikö löytyis reikyä – ta rupesi kaivamah kuoppua.

Onneksi, yksi kanoista havačceutu ta kuuli, jotta nurkašša mi lienöy suhisou.

– Tytöt, nouškua! Meijän luo tuli

repo! Šielä še on! Kuulettako? ta kana näytti šiivellä nurkkah päin.

Kanat hätävyttih ta ruvettih kotkottamah. Viisahin Polli-kana hyppäsi omalta orrelta ta mäni ravon lähellä.

– Mie olen kekšin, mitein myö voimma pelaštautuo, šano hiän hil'p'akkaiseh toisilla kanoilla.

– Aleksa, šiekö še olet? kyšy Polli.

– Mie! vaštasi repo ta jatko kai-vuamista.

– Mitä šie tahot?

– Mie tahon šyvvä! vaštasi Aleksa.

– Kuuletko, kuin miun vačča kurajau, še tahtou kananlihua.

– Kuulehan, Aleksa, šano Polli. –

Myö kaikin olemma topašša, kun eklein oli niin vilu, a myö koko päivän olima pihalla. Još šie meijät šyöt, niin niise kipevyt.

Repo vähäsen ajatteli, ka šupin tuokšu niin truasitti šit, jotta Aleksa miteinkänä ei voinun männä tyhjin kápälin.

– Aleksa, huomena meilä tulou hyvin äijän jialiččy. Tule, myö šilma

kostittamma. Ta vielä matkah annamma kokonaisen vakan, šano Polli-kana.

– No, voinhan mie jialiččyäki šyvvä, šuoštu repo.

– Tule, tule! šano viisaš kana. – Ilalla myö vuotamma šilma!

Repo läksi pois. A kanat ruvettih kotkottamah. Niijen ei himottan antua Aleksalla omie jialiččöjä.

– Olkua rauhašša! Huomena myö löyvämmä jialičänmuotosie valkeita kivijä ta niillä kostittammaki Aleksua.

Toisena iltana kanat vuotettih Aleksua pihalla.

– Kačo, šielä vakašša on jialiččy, kuin myö lupasimaki, šano Polli-kana.

Repo otti yhen jialičän, puri šen ta... – a-voi-voi – rikko hampahan!

Nyt Aleksa-repo konšana ei käy viisahien kanojen luo. A još on oikein näläššä, niin toičči heinyäki jyršiy, šit varmašti et šekoita kiven kera.

KIÄNTI: MAIKKI SPITSINA

» LAPŠEN ŠUUŠTA

Poika tuatollah:

– Pappa, miula on kakši kyšymyštä.

– No, anna tulla.

– Enšimmäini: voitko lisätä miula päivärahua? Toini: mintäh et voi?

***

Mikkuo šuojatah, jotta mikrobiet ei tartuttais. Hänellä annetah kiehunutta vettä tai ašteita aina kiehutetah.

– Pappa, arvua mitä mie ruan, konša kašvan šuurekši? kyšy poika.

– Ka mitä velli? hätäyty tuatto.

– Šyön kyllitellein niitä mikrobija!

***

– Muamo, mie šöin kaikki makaronit, mit šie annoit čikollani!

– Moločča, hyvä poika, a mintähpä hiän iče ei šyönyn?

– Mie šanoin hänellä, jotta ne ollah mavot!

***

– Šiula oli kuuši omenua. Puolen niistä šie annoit vellellä. Äijänkö omenua šiula jäi?

– Viisi ta puoli.

ŠIVUN AINEHISTON VALMISTI: MAIKKI SPITSINA

